

קביעותא

במשנה ובהלכה היומית

לקבלת העלון במייל: office@kviuta.org

פר' שופטים-כי תצא תשפ"א • גליון 581

ההלכה היומית		המשנה היומית		
ש"ע או"ח		סדר טהרות • מקוואות		
יום	תאריך	פרק	משנה	סימן
ד	ג אלול	ו	ח-ט	קלה ג-ה
ה	ד אלול	ו	י-יא	קלה ו-ח
ו	ה אלול	ז	א-ב	קלה ט-יא
שב"ק שופטים				
		ז	ג-ד	קלה יב-יד
א	ז אלול	ז	ה-ו	קלו-ז א-ב
ב	ח אלול	ח-ז	ז-א	קלו ג-ה
ג	ט אלול	ח	ב-ג	קלו-ח-ט ו-א

בפתח השער

הנורה הזלגנית...

שְׁמִיל נִחְשָׁב לְאֶחָד מֵעֲשֵׂירֵי הָעֵי. עֲשֵׂרֵי גְדוֹל, אֶף קִמְצוֹן אֶף יוֹתֵר גְּדוֹל. "קָל יוֹתֵר לְשֹׂאֵב מִיָּם מִסְּלַע - מְלֵהוּצִיא מִשְׁמִיל עֲשָׂרָה שְׁקָלִים..." - אִמְרָה הַשְּׂמוּעָה.

אֵלָּא שְׁעֵבֶדֶת קִמְצוֹנָתוֹ שֶׁל שְׁמִיל לֹא הִפְרִיעָה לְדוֹבְלָה הַחֲשַׁמְלַאִי לְהַתְיַדֵּד עִמּוֹ. הַהִכְרוּת בֵּינֵיהֶם הִחֲלָה כְּאִשֶׁר דוֹבְלָה הִזְמִין עַל-יְדֵי שְׁמִיל לְהִתְקַוֵּן בְּנִיחָה חֲשַׁמְלִית בְּבֵיתוֹ, כְּמוֹכֵן בְּתַעְרִיף שֶׁלֹּא לְפָרְסוֹם. לֹשׁ אֲוִמְרִים, הִזְוֵ דַעַת הָרַב, שֶׁהַתַּעְרִיף הַמְדַבֵּר שָׂאֵף לְאֶפֶס אוֹ קְרוֹב לְקָף...

כַּעַת נַעֲבֹד קְדִימָה, כְּפָה חֲדָשִׁים מֵאַחֵר יוֹתֵר. דוֹבְלָה צָעַד בְּרָחוֹב כְּשֶׁמִּמּוֹלֵו הִגִּיחַ שְׁמִיל. מִשׁוּם מָה, נִרְאָה שְׁמִיל כְּעוֹסֵן וְנִרְגָז עַד מְאֹד.

"חֲצַפְנִים שְׁכַמוֹתָם!" - פָּנָה אֶל דוֹבְלָה - "פְּשׁוּט גִּנְבָת, הַחֲבֵרֶת-חֲשַׁמֶל הַזֹּאת! לִפְנֵי כְּפָה דְקוֹת קִבְלָתִי חֲשַׁבּוֹן מִחֲבֵרֶת הַחֲשַׁמֶל, וְמָה אִמְרָ לָךְ, חֲשִׁכּוֹ עֵינַי! שְׂבַעַת אֲלָפִים שְׁקָל חֲשַׁבּוֹן חֲשַׁמֶל. עַל מָה? שׁוֹדְדִים שְׁכַמוֹתָם! עַל נִיחָה אַחַת שֶׁהִשְׁתַּמְשַׁקְתִּי?? הֵם חוֹשְׁבִים שְׂאֵנִי תָמִים וְנִתְּן לַעֲשֶׂק אוֹתִי וְאֵת אֲרָנְקִי הַיָּקָר לְלִבִּי?? לֹא וְלֹא אֵנִי עוֹד אֶלְמֵד אוֹתָם לְקַח!"

שְׁמִיל יָרַק אֶת הַמַּלִּים בְּזַעַם, וְעֵינָיו בְּעָרָה. דוֹבְלָה לֹא הִבִּינָה: "אִתָּה רוּצָה לֹמַר לִי שֶׁהִשְׁתַּמְשַׁקְתָּ בְּנִיחָה אַחַת כֹּל הַחֹדֶשׁ, וְעַל זֶה חֲבֵרֶת הַחֲשַׁמֶל מִחְנֶבֶת אוֹתָךְ 7000 שְׁקָלִים?"

"כֵּן!" - הִשִּׁיב שְׁמִיל כְּמוֹק לְחֵיִים - "נִיחָה אַחַת, שְׂבַעַת אֲלָפִים שְׁקָלִים. אִתָּה מִבֵּין כְּפָה מְגַחֵף זֶה? וְעוֹד נִסִּיתִי לְחַסֵּף בְּחֲשַׁמֶל. הַדְּלִקְתִּי אֶת הַנִּיחָה הַכִּי קִטְפָה שְׁמֵצָתִי בְּבֵיתִי..."

« המשך בעמוד ג »

רץ למשנה

"קומי רוגני בלילה לראש אשמורות" - קומי כנישתא דישראל דשריא בגלותא, עסוקי במשנה בליליא ארום שכנינתא דה' שריא לקבלך. תרגום: קומי כנסת ישראל השרויה בגלות, עסקי במשנה בלילה שהרי שכנינת ה' שורה כנגדך. (תרגום ירושלמי - איכה ב, יט)

עיון במשנה

מקוה של שלג וברד / מסכת מקוואות פרק ז' משנה א'

במשנה בריש פרק ז' נמנו ששה דברים ש'מעלין' את המקוה ו'לא פוסלין' - שלג, ברד, כפור [ברד דק דק], גליד [קרח], מלח, טיט הנירוק [ונחלקו רש"י ותוספות (סוכה י"ט ב')] אם הוא אותו טיט שנחלקו בו תנאים לעיל (סוף פ"ב). ושנינו בסוף המשנה 'כיצד מעלין ולא פוסלין, מקוה שיש בו ארבעים סאה חסר אחת, נפל מהם סאה לתוכו והעלהו [השלימו]'.

פירוש 'מעלין' ו'אין פוסלין'

וממה ששנינו בסוף המשנה שהמינים המנויים במשנה **משלימים** את הסאה האחרונה של המקוה, משמע שאי אפשר לעשות מהם מקוה שלם, ורק אחרי שיש רוב מקוה כשר, אפשר להשלים את המקוה לארבעים סאה על ידי אותם מינים, וזהו לשון 'מעלין' ששנינו בריש המשנה, שהם משלימים את המקוה.

אמנם באמצע המשנה משמע שאף אם כל הארבעים סאה הם מאותם מינים, המקוה כשר, ששנינו שרבי ישמעאל הכשיר מקוה של שלג, ואמר 'צאו והביאו שלג ועשו מקוה בתחילה', ולשון 'עשו מקוה בתחילה' משמע שכל המקוה כולו היה משלג.

ולהלכה נחלקו בזה הראשונים, הרא"ש (הל' מקוואות סי' י"ח) כתב, וז"ל, נמצא מעלין ולא פוסלין וכו', ואפילו עשה כל המקוה מאלו, והביאו לתוך המקוה בכלי, כשר, עכ"ל, ומבואר שפירש גם בדעת תנא קמא שמה שאמר 'מעלין', ר"ל שהמינים השנויים במשנה כשרים לעשות מהם מקוה של ארבעים סאה, וכן נפסק בשולחן ערוך (יו"ד סי' ר' סעיף ל'), אמנם כמה ראשונים (רש"י סוכה י"ט ב', ראב"ד בעלי הנפש שער המים סי' ב' ה"ב, ועוד) סוברים שרק אחרי שיש רוב מקוה של מים כשרים, אפשר להשלים את המקוה לארבעים סאה על ידי המינים המנויים במשנה!

ולשון 'אין פוסלין' ר"ל שמקוה שעדיין אין בו ארבעים סאה מים כשרים, ונפל לתוכו קצת מהמינים הללו, אינו פוסל את המקוה, ודלא כמים שאובים ששנינו במשנה ב' שג' לוגים מים שאובים שנפלו למקוה שעדיין אין בו ארבעים סאה, פסלוהו, ושוב אינו מועיל להשלימו לארבעים סאה של מים כשרים. ובאמת אין בדין זה שום חידוש, שכיון שמינים אלו בכחם להשלים את המקוה, ודאי אינם פוסלים את המקוה, אלא 'זו ואין צריך לומר זו קתני' (ראב"ד הובא בתו"ט).

פסול שאובים במינים אלו

ממה שאמר רבי ישמעאל 'צאו והביאו שלג ועשו מקוה בתחילה', הוכיח הראב"ד (שם) שהמינים המנויים במשנה אינם נפסלים מדין שאובים אף אם הונחו בכלי, שודאי הביאו את השלג בכלי, ואף על פי כן לא נפסלו.

1. ומה שאמר רבי ישמעאל 'עשו מקוה בתחילה', הראב"ד כתב שרבי ישמעאל חולק על תנא קמא, וע"ע במפרשים שיש שפירשו לשון 'בתחילה' באופנים אחרים.

הלימוד השבוע מוקדש לע"ג
 מרת אסתר בת ר' יחזקאל ע"ה
 נלב"ע ה'אלול

הלימוד השבוע מוקדש לע"ג
 מרת רחל בת רגינה ע"ה
 נלב"ע ה'אלול

להפיץ את האור

בשותפות של 54 נח בחודש

תזכה להחזיק מוקד של עלוני המבחנים השבועיים באיזור שתבחר.

ניתן לתרום במערכת הטלפונית: 072-332-3020 שלוחה 6,

וכן בכל עמדות נדרים פלוס וקהילות ברחבי הארץ.

מערכת

השיעורים והמבחנים הממוחשבת:

072-332-3020

להנצחות

ותרומות

להצלחה

לע"נ יקיריך

התקשר:

072-272-2200

מבחן שבועי במשנה / 281

מסכת מקואות ו, ח - ח, ג

א. להלכה! כותל שבין שתי מקואות שנסדק כל שהוא, באיזה אופן שתי המקואות מצטרפים?

1. רק אם נסדק מלמעלה למטה.
 2. רק אם נסדק מימין לשמאל.
 3. אם נסדק מלמעלה למטה או מימין לשמאל.
 4. אם נסדק מלמעלה למטה וגם מימין לשמאל.
- ב. האם מלח: א) מעלה את המקוה. ב) פוסל את המקוה?
1. אינו מעלה ואינו פוסל | 2. אינו מעלה ופוסל.
 3. מעלה ואינו פוסל | 4. מעלה ופוסל.
- ג. האם מי שלקות: א) פוסלים את המקוה. ב) מעלים את המקוה?

1. לא פוסלים ולא מעלים | 2. פוסלים ולא מעלים.
 3. לא פוסלים ומעלים | 4. פוסלים ומעלים.
- ד. נפל יין לתוך מקוה, ושינה מקצת מראיו, מה דין המקוה?
1. אם אין במקוה ארבעים סאה שיש בהם מראה מראה, לא יטבול כלל במקוה | 2. אם אין במקוה ארבעים סאה שיש בהם מראה מים, לא יטבול בחלק שאין לו מראה מים | 3. כשר לטבול בו.
 4. לעולם לא יטבול בו, ואפילו יש במקוה ארבעים סאה שיש להם מראה מים.

ה. ג' לוגין מים שאובין, ונפל לתוכן קרטוב יין ומראהו כמראה יין, ונפלו למקוה, מה דין המקוה, ומדוע?

1. כשר, כי לא משגחינו במראהו | 2. כשר, כי הג' לוגין דינם כיון, ומי פירות שאובין אינם פוסלין את המקוה | 3. פסול, כי יש בתערובת ג' לוגין מים שאובים שפוסלין את המקוה | 4. פסול, כי הג' לוגין דינם כיון, ומי פירות שאובין פוסלין את המקוה.

ו. להלכה! מקוה שיש בו ארבעים סאה מכוונות, וירדו שנים וטבלו זה אחר זה, מה הדין של השני?

1. טמא | 2. טהור | 3. אם היו רגליו של ראשון נוגעות במים - טהור. אם לאו - טמא.
4. אם היו רגליו של ראשון נוגעות במים, וגם אין טבילתו אלא במעלות דרבנן - טהור. אם לאו - טמא.

ז. הטביל מטה שרגליה גבוהות במקוה שיש בו ארבעים סאה מכוונות, ורגליה שוקעות בטיט העבה למטה, מה דין המטה, ומדוע?

1. טהורה, כי טבילה בטיט מועילה.
2. טהורה, כי מים מקדמים | 3. טמאה, כי צריך להטביל כל המטה כולה כאחת.
4. טמאה, כי גזרו אטו טבילה בטיט.

ח. מקוה שיש בו מ' סאה, אבל מימיו מרודדין [אין המים עמוקים ואין כל גופו מתכסה במים בבת אחת], מה יעשה?

1. ממלא צד אחד של המקוה כדי שיתפחו המים, אבל דוקא באבנים כבדות | 2. כובש אפילו חבילי עצים כדי שיתפחו המים | 3. אין תקנה אלא להמתין עד שירדו גשמים | 4. צריך להוסיף מים, אבל יכול להוסיף אף מים שאובים.

ט. מחט שהיא נתונה על מעלות המערה [המקוה], באיזה אופן נטהרת?

1. לעולם אינה נטהרת אלא במקוה עצמו - מדאורייתא | 2. לעולם אינה נטהרת אלא במקוה עצמו - גזירה מדרבנן | 3. נטהרת אפילו אם רק עבר עליה גל של מים של המקוה | 4. נטהרת רק אם גובה המים מגיע עד למעלות המקוה.
- י. האם מקואות שבחוצה לארץ כשרים לבעלי קריין להתיין בדברי תורה, ומדוע?
1. כן, דלא מחזקינן להו בשאובים | 2. כן, כי בעל קרי הטובל במקוה שכל מימיו שאובים כשר בדברי תורה | 3. לא, כי מחזקינן להו בשאובים.
 4. לא, כי גזרו טומאה אפילו על אויר חוצה לארץ.

תשובות למבחנים במערכת הטלפונית: 072-332-3020

הטעם ביאר (בתי' הראשון) שכיון שמינים אלו רק משלימים שיעור מקוה, בעל כרחך אין דינם כמים ממש, ופסול שאובים הוא רק במים ממש. וביאור זה הוא רק לפי שיטתו שמינים אלו רק משלימים את המקוה.

ולדעת הראשונים שמינים אלו נחשבים מים ממש ואפשר לעשות מהם מקוה שלם, ביארו כמה אחרונים (עי' משנה אחרונה, לחם ושמלה ס"ק ס"ב אות א', חזון איש תנינא ו' ד') שבאמת יש פסול שאובים אף במינים אלו, אלא שבמציאות אינם נחשבים שאובים כיון שהם מחזיקים את עצמם אף בלא כלי, ורק דבר לח שצריך כלי כדי להחזיקו נחשב שאוב, [אמנם הרא"ש כתב, וז"ל, לא פוסלין אע"פ שהן שאובין, דלא שייך פסול שאובין אלא במים, עכ"ל, ומשמע שבמציאות נחשבים שאובים, אבל אין 'פסול' שאובים כיון שאין דינם כמים, אבל לכאורה אינו מובן למה פסול שאובין הוא במים יותר משאר מינים, שהרי דעת הרא"ש שאף אם כל המקוה נעשה מאותם מינים, כשר, וא"כ דינם כמים ממש, ואולי גם הרא"ש נתכוין לסברת האחרונים הנ"ל, ומה שכתב 'אע"פ שהן שאובין', כוונתו רק שהם מכונסים בתוך כלי, ולא שדינם שאובין].

והנה הרז"ה (שם) כתב שהמינים המנויים במשנה **נפסלים** אם נעשו שאובים, ודחה ראית הראב"ד הנ"ל ממה שאמר רבי ישמעאל 'צאו והביאו שלג', שיש לפרש שלא הביאו את השלג בכלים, אלא הוליכוהו בקרקע. אמנם קשה ממה ששינונו להדיא בתוספתא (טהרות פ"ב ה"ו), 'מקוה שאוב שהגליד [קפא], טהור משום מים שאובים. נמחה [חזר והפשיר], כשר להקוות עליו', ומבואר שמים שכבר נפסלו מדין שאובים, ואח"כ נקרחו, חוזרים להיות כשרים למקוה. ואולי הרז"ה מחלק בין קרח לשאר המנויים במשנה, וצריך עיון.

טבילה בשלג וקרח לפני שהפשירו

המרדכי (שבת סוף פרק במה טומנין) הביא מחלוקת ראשונים אם שלג וברד וכדומה כשרים לטבול בהם בעודם שלג וברד, או רק אחרי שהפשירו, שרבינו שמחה אמר שעלתה הטבילה, והביא ראייה ממשנתנו ששינו ששלג כשר, ובעל כרחך מיירי בעודו שלג, שאם כבר הופשרו, פשיטא שהם כשרים, שהם כמו כל מים. אמנם הביא שרבי אליעזר מביה"ם פירש משנתנו דוקא אחרי שהפשירו, אבל בעודו שלג אינו כשר לטבילה, והחידוש של המשנה הוא שלא נפסל השלג מדין שאובים אע"פ שהונח בכלי, [ולפי דיעה זו נראה טעם חדש ששלג אינו נפסל מדין שאובים, משום שבעודו שלג אין דינו כמים, ומאותו טעם שאינו כשר למקוה בעודו שלג - משום שאין דינו כמים - גם אינו נפסל מדין שאובים].

עוד הביא המרדכי בשם רבינו שמחה שבתחילה התיר לטבול בשלג, אמנם אח"כ חזר בו רבינו שמחה, אבל לא משום ששלג אין דינו כמים לפני שהופשר, אלא משום שאי אפשר שכל השלג העולה לארבעים סאה יגיע בבשר הטובל, עיי"ש, ור"ל שבמים הכל מחובר, ולכן כשטובל במקצתו נידון כטובל בכולו, אבל בשלג כל חלק וחלק עומד בפני עצמו, ולכן אינו טובל אלא בשלג הנוגע בבשרו בלבד, ואין בזה ארבעים סאה.

והנה הבאנו לעיל מהתוספתא לגבי מקוה שקפא: 'נמחה, כשר להקוות עליו', ולכאורה מוכח משם שרק אחרי שהפשיר כשר לטבול בו, אמנם באמת אין משם ראייה, שהרי מיירי בקרח, ולכן **אי אפשר** לטבול בתוכו בעודו קרח, אבל שלג, וכן חתיכות של קרח שמחוברים זה לזה, שאפשר לטבול בתוכם, יש לומר שכשרים הם למקוה אף לפני שהפשירו.

פרפראות הפרשה

וראשית גז צאנך תתן לו (ית, ד)

הגאון רבי יונתן אייבשיץ זי"ע אמר טעם נפלא על זה שזכו הכהנים לקבל מבני ישראל את ראשית גז צאנך: דברש"י עה"פ "שמלתך לא בלתה מעליך" (ח, ד) איתא בזה"ל 'עוני כבוד היו שפין בכסותם ומגהצים אותם כמין כלים מגוהצים', נמצא שבזכות עוני הכבוד שהיה בזכותו של אהרן הכהן - אבי כל הכהנים, בנ"י לא היו צריכים לבגדים חדשים מן הצמר ולא השתמשו עם הצמר לעצמם, ומכל הצמר שגזזו מכרו אותם הלאה והרוויחו מכך, ולכן אנו נותנים לבני אהרן את ראשית הגז, שכר על כך שבזכותו הרוויחו מן הצמר.

לבקש מזונות לאכול, אין בודקין אחריו אלא נותנים מיד.

וזה מרומז כאן בפסוק "**צדק צדק תרדוף**" איזה צדקה תרדוף ותעשנו מיד בלי לחקור אודותיו, "**למען תחיה**" אם מבקש אוכל דהיינו כדי שיוכל לחיות. (הרה"ק ר' מאיר מפרימישלאן זי"ע)

צדק צדק תרדף למען תחיה (טו, כ)

איתא בגמ' (ב"ב ט). 'רבי יהודה אומר בודקין לכסות', שאם בא איש עני לגבאי צדקה לבקש ממון בכדי שיוכל לקנות בגדים, בודקין אחריו אם אין לו באמת ממון לבגדים ואז נותנים לו, אבל כשבא עני

בדין טלטול ס"ת ממקום למקום

מבואר בשו"ע סימן קל"ה סעיף י"ד שבני אדם החבושין בבית האסורין אין מביאים אצלם ס"ת אפילו בר"ה ויוה"כ. וכתב ע"ז הרמ"א והיינו דוקא בשעת הקריאה לבד, אבל אם מכינים לו ס"ת יום או יומים קודם מותר, ואם הוא אדם חשוב בכל ענין שרי.

מקור הדין

ומקור הדבר בירושלמי יומא פרק ז' הלכה א', [וכ"ה בירושלמי סוטה פ"ז ה"א, ובירושלמי מגילה פ"ד ה"ה] על מה שמבואר במשנה שלצורך קריאת התורה ביוה"כ פ"ע"י ה"ה"ג נוטל חזן הכנסת הס"ת, ונותנו לראש הכנסת, וראש הכנסת נותנו לסגן, והסגן נותנו לכה"ג, והכה"ג עומד ומקבלו וקורא בו, ומקשה הירושלמי הרי בכל אתר את אמר הולכין אחר התורה והכא את אמר מוליכין את התורה אצלן [ופי' הפני משה שהרי בכל מקום מצינו שצריך לנהוג כבוד בתורה ולילך למקום שהיא והכא את אמר שמולכין את הס"ת מביהכ"נ אצלם], ומתרץ, אלא על ידי שהן בני אדם גדולים התורה מתעלה בהן, [ופי' הקרבן העדה שהכה"ג והסגן הם בני אדם גדולים וחשובים וכבוד היא לתורה שתבא לידם], ומקשה עוד, והא תמן מויבלין אורייתא גבי ריש גלותא [בבבל מביאין הס"ת לגבי ריש גלותא אף על פי דלפעמים אינן חשובים כל כך בתורה ובמצות], ומתרץ, א"ר יוסה בי רבי בון תמן ע"י שזרעו של דוד משוקע שם אינן עבדין לו כמנהג אבהתהון [גבי ריש גלותא הואיל והן מזרעו של דוד עושין להן כמנהג אבותיהן כמלכי בית דוד].

שיטת המרדכי שגם לאנוסים אסור לטלטל ס"ת

ועפ"ז כתב המרדכי סוף פרק קמא דראש השנה (סי' תש"י) מצאתי בתשובה דבני אדם החבושים בבית האסורים אין מביאים אצלם ס"ת אפילו בראש השנה ויום הכיפורים.

שיטת האו"ז בזה,

ושלאדם חשוב מותר לטלטל

וכתב ע"ז הדרכ"מ דבהגהות אשר"י פ"ק דברכות סי' ז' בשם האו"ז כתב שאדם חשוב שהוא חולה יכולים להביא ס"ת לביתו לקרוא בעשרה, אמנם באו"ז גופא משמע שלחולה שרי אפילו שאינו חשוב, ולאדם חשוב שרי בכל אופן, וגם המרדכי שאוסר משמע קצת שבאדם

חשוב יש להתיר שהרי הביא כמקור לדינו את דברי הירושלמי, ובירושלמי מפורש שלצורך בנ"א גדולים מותר לטלטל הס"ת. ולמעשה הרמ"א בשו"ע מקיל רק לאדם חשוב, וכתב המ"ב בשם הגר"א שזה דוקא לאדם גדול בתורה.

הכנת ארון ליום או יומיים

עוד מביא הדרכ"מ שמהר"ם פדווא בתשובה סימן פ"ח כתב וז"ל הא דאסור היינו להביאו בשעת הקריאה לבד אבל להכין לו יום או יומים ארון או תיבה בביתו שפיר דמי.

וכתב המ"א בסק"ב שהגם שמדברי הרמ"א משמע שדוקא אם מביאים את זה ליום או יומיים שרי, מ"מ מדברי המהר"ם פדווא גופא משמע דהעיקר תלוי אם עושין שם מקום קבוע לס"ת דאז שרי, ועי"ע בא"ר סק"י"ח שביאר יותר וז"ל: משמע קצת שלא בעינין יום או יומיים קודם, אלא כשמייחדין ארון ועמוד להוציאו ולהכניסו אף באותו יום מותר, ומ"ש יום או יומיים, אורחא דמלתא נקט, גם מעשה שהיה כך היה. וכן הביא הדעת תורה מהפרישה בחו"מ סי' א' ד"ה איבעית אימא שכשיש מקום קבוע אפילו שהס"ת מונח שם רק עד אחר התפילה שפיר דמי.

אמנם במ"ב הביא את דבריהם בלשון אחר קצת, דסגי בזה שמשאיר הס"ת בארון יום או יומיים אחר הקריאה. [וכדבריו מבואר בשערי אפרים שער ט' סמ"ג, וכת"ש בפתחי שערים דמש"כ הרמ"א יום או יומיים קודם הוא לאו דוקא דבמהר"ם פדווא שם לא נזכר שזה שיהא דוקא קודם עי"ש]. ובשעה"צ ציין כמקור לדבריו מג"א וא"ר, אמנם המעיין בדברי המג"א והא"ר האלו יראה שהם הקילו יותר דכל שקבע לו מקום לס"ת שפיר דמי וכמו שנתבאר.

שיטת הוזה"ק בהאי דינא

וראה בזה"ק [ויחי רכ"ה, ובפר' אחרי עא]. שהחמיר מאוד בחומר העון לטלטל ס"ת ממקום למקום, וזה בחינה של גלות השכינה, והביא דבריהם בהגהות הגר"ח צאנזער, ונזירות שמשון, על השו"ע כאן, ועיין בפסק"ת כאן אות כ"ג ואיכמ"ל.

« המשך מעמוד א' »

רַגְעֵי, עַל אִיזו נִוְרָה אַתָּה מְדַבֵּר? - שְׂאֵל דּוֹבֵלָה בְּחֻשְׁדָּנוֹת. "שְׂנִיָּה, כִּבְר אַגִּיד לָךְ אֵיךְ קוֹרְאִים לָהּ. תָּן לְהִזְכֵּר, אַהֵהָ, נוּ, אֲמַמְ--- בּוֹלֵר..."

דּוֹבֵלָה לֹא יָכוֹל הָיָה לְהִתְאַפֵּק, וְהוּא פָּרַץ בְּצַחוֹק רוֹעֵם לְמִשְׁמַע תְּשׁוּבָתוֹ שֶׁל שְׂמִיל.

"עֲכָשׁוּ הַכֹּל מוֹבָן, שְׂמִילִי. הַנּוֹרָה הַקְּטָנָה שֶׁהִדְלַקְתָּ הִיא זּוֹלָתַת חֲשֵׁמֶל יוֹתֵר מֵעֶשְׂרֵה פְרוֹזִי'קְטוֹרִים גַּם יַחַד. כְּלוּמָר, לֹא הִיא - דּוּד הַמַּיִם הַחֲשֵׁמֶלִי שֶׁמְחַבֵּר אֵלֶיהָ... חֲבֵרַת הַחֲשֵׁמֶל לֹא עֲשָׂקָה אוֹתָהּ, אֲלָא אַתָּה בְּכִסְלֵוֹתָהָ עֲשָׂקְתָּ אֶת עֲצָמָהּ! חֲשַׁבְתָּ שְׁחִסְכָתָּ, אֲבָל בְּזַבְזַתָּ בְּעַנְקָה!"

רַב בְּנֵי הָאָדָם בְּעוֹלָם, מְעַבְרִים אֶת חַיֵּיהֶם בְּמַרְדָּךְ בְּלִמֵי פוֹסֵק אַחֲרֵי תַעֲנוּגוֹת, כְּבוֹד וְכֶסֶף.

לְעֵתִים, אֵלּוּ שְׂמַצְלִיחִים בְּסוֹף לְהַשִּׁיג מַשְׁהוֹ מִהַבְּלִי הַעוֹלָם הַזֶּה, חֲשִׁים כְּאֵלּוּ הֵם נֹצְלוֹ אֶת חַיֵּיהֶם בְּצוּרָה הַטּוֹבָה בְּיוֹתֵר. הַכֹּל יֵשׁ לָהֶם. כְּסָף. כְּבוֹד. רֶכֶב יָפֵה.

אוֹי כְּמָה שֶׁהֵם טוֹעִים. טוֹעִים וְתוֹעִים! אֶת "חֲשֵׁבוֹן הַחֲשֵׁמֶל" הֵם יִקְבְּלוּ לְאַחַר שְׂיִסְיָמוּ אֶת 'סְבוּבָם' בְּעוֹלָם. בְּשָׂמַיִם יִזְכְּחוּ לְפִתַע בְּגִדֵל הַשְּׂטוֹת שֶׁעָשׂוּ. רַק אִזּו יִקְלָטוּ אוֹתָם "שְׂמִילִים", שֶׁהֵם לֹא חֲסוֹן, לֹא נֹצְלוֹ וְלֹא עָשׂוּ כְּלוֹם בְּאֲמַת. חַיֵּיהֶם הַתְּבֻזָּזוּ לְשׂוֹא, וְהַחֲשֵׁבוֹנִית הַנֶּהָה הִיא לְפָנֵיהֶם...

אָ גוֹטֵן שְׁבֵת, הַעוֹרֵךְ

המבחן החודשי בהלכה מס' 11
מסימן קכח סעיף א
עד סימן קמד סעיף ב
יפיע בעז"ה בגליון 582

לחיות כהלכה

"ליבי הומה על לימוד ההלכה..."

"ידידי! מה מאד נפלאתי עליכם, ולא הודעונוני מאומה מהלימוד למעשה, אשר הטרחתי עמכם הרבה, איך הוא אצלכם. ואתם ידעתם כי לבי הומה על זה, לתקוע את הדבר הנצרך הלזה - הלימוד למעשה - בלב יראי ד'! ואנחנו בעצמנו לא ניגע להסיר מכשולות, המיועדים ללמוד וללמד לימוד למעשה, אשר זה הוא עיקר גדולת התלמוד ממעשה, שתלמוד מביא לידי מעשה".
(רבי ישראל מסלנט, איגרת כ"א)

דרך חיים תוכחות מוסר

בלימוד המוסר, האדם מתוודע לחסרונות שעליו לתקן

והנה סולם מוצב לעלות בהר ה' ולקנות סהרת הנפש, הלא הוא השקידה ללמוד ספרי מוסר או לשמוע, כי אז ילמד ליראה את ה'. ויהי כקרא איש ספרי מוסר, ימצא שוליו מלאים עוונות ופשעים תלי תלים, כי אשר חשב שאין בו עוון אשר חטא, ימצא כתוב בספר שהוא עוון גדול, עוון פלילי... אמנם כאשר יתמיד לקרא או לשמוע דברי מוסר יום ליום, יערוף כמטר לקחו. כמו שהמטר נוקב את האבן, כך דברי מוסר סוף שנוקבין את לב האבן... וידוע מאמר רבותינו זכרונם לברכה (ברכות מ, א) אם תשמע בישן - תשמע בחדש, ואם יפנה לבבך - שוב לא תשמע. לכן החוק במוסר אל תרף, ואם התרפית חזור בך. חזק ויאמץ לבך.

מושגים במשנה / מאת הרב אשר שיק שליט"א

מח"ס ילקוט ביאורים על ששה סדרי משנה ותלמוד בבלי

המעלין והפוסלין במקוה

רגילים ללמד לעלוי נשמת נפטרים את פרק ז' במקואות. בפרק זה ישנן ארבע משניות המתחילות באותיות נש"מ"ה ומקבל שלמונן הוא סגולה לעלוי נשמה.

ובכלל - למוד משניות הוא הדבר הטוב ביותר לעלוי נשמה - "משנה" אותיות "נשמה".

בספר "ספת שלם" מונה הגאון רבי אליהו גוטמכר זצוק"ל שש מעלות זו למעלה מזו בדברים המועילים לעלוי נשמה. והמעלה העליונה היא למוד משניות בחבורת עשרה אנשים בבית המדרש.

הפרק דנו דן בדברים המעלים את המקוה (משלימים לארבעים סאה), ובדברים הפוסלים אותו

(בשלשה לוגין שאובים), וכן בדברים שאינם מעלים וגם לא פוסלים.

על מי מעין ומי גשמים שאינם שאובים אין צריך לומר שהם מעלים את המקוה, שהרי מהם עושים את המקוה. אבל ישנם דברים שאפילו שהם

משיב כהלכה

שאלה למעשה מתוך הנלמד השבוע בהלכה

היומית

שאלה: באיזה צד יפול נפילת אפיים? [סי' קל"א סעי' א' ובמ"ב שם].

תשובה על שאלת השבוע

שאלה: האם מתר להשתמש בכהן בזמן הזה? [רמ"א סו"ס קכ"ח, ומ"ב ס"ק קע"ה].

תשובה: אסור להשתמש בכהן, אפי' בזמן הזה, דהוי כמועל בהקדש, ודעת הרמ"א שמהני מחילה על כהן מפניו שקבודו הכהונה נתן להם רק להנאתם לפיקדו בידו למחל ולתן רשות לישראל להשתמש בו, אבל הט"ז חולק וסובר שאינו יכול לתן רשות להשתמש בו אא"כ יש לו איזה הנאה כגון בשכר או אפילו בחנם לאדם חשוב שהוא הפך לשמשו ונהנה מזה אבל אם אין לו שום הנאה מזה אין יכול למחל דאע"ג דקבוד יוכל למחל, שמוש ענין של בזיון הוא, וכתב המ"ב ששוב להחמיר לכתחלה, ולהשתמש בהם שרות בזוי בודאי יש לזהר.

ואלו לא מעלים ולא פוסלים: מי פרות. וכן יין, חמץ, שמן דגים, והדומים להם. אם נפלו למקוה אפילו יותר משלשה לוגין לא פסלו אותו, אף גם לא משלימים אותו לארבעים סאה.

ויכתב ש"ין או מי פרות יפסלו את המקוה, ואפילו שהיו בו ארבעים סאה: אם על ידם נשתנתה מראית הפנים: "נפל לתוכו יין או מחל וישנו מקצת מראיו, אם אין בו מראה מים ארבעים סאה, הרי זה לא יטבול בו" (פרק ז' משנה ד'). אף פסול זה נתן לתקון: אם היו במקוה ארבעים סאה לפני כן, יכול למלאותו במים שאובים עד שיחזרו מראיהם למראה המים. שהרי כידוע, מקוה שיש בו ארבעים סאה מי גשמים כשרים, יכולים להוסיף עליו מים שאובים כמה שירצו.

שאובים בכלי, מעלים (משלימים) את המקוה. והם השלג, הכרד, הגליד (מים שקפאו על פני הארץ או על פני המים), והמלח, והטיט הנרוק (טיט רך ורקיק שנעשה כמו רוק).

האם אפשר לעשות את כל המקוה משלג? - המשנה מביאה עדות של אנשי העיר מידבא, שהתיר להם רבי ישמעאל לעשות מקוה משלג. אמנם נהוג להתיר זאת רק בדיעבד, כשאין ברירה אחרת.

ויש פוסלים את המקוה ולא מעלים, והם מים שאובים, ומים שכבשו בהם זיתים או מיני ירקות, או מים ששלקו (בשלו) בהם פרות או ירקות. אם מקל אלו נפלו שלשה לוגין לתוך מקוה שעדין אין בו ארבעים סאה - המקוה נפסל.

מבחן

במשנה לילדים / 581

מסכת מקואות פרק ו משנה ח - פרק ח משנה ג

א. כתל שבין שתי מקואות שנסדק, האם מצטרף?

1. נסדק לשתי - מצטרף, לערב - אין מצטרף.
2. חלוף הדברים.
3. מחלקת.

ב. האביק שבמרחץ, לדעת רבי אלעזר ברבי צדוק, האם פוסל?

1. בזמן שהוא באמצע - פוסל, מן הצד - אינו פוסל.
2. אם מקבלת האמבטי רביעית עד שלא יגיעו לאביק - כשר, ואם לאו - פסול.
3. אם מקבלת האביק כל שהוא - פסול.

ג. כמה יהא בנקב ויהיה בו שלשה לוגים?

1. אחד מארבעים לברכה.
2. אחד משלש מאות ועשרים לברכה.
3. אחד משש מאות לברכה.

ד. הכפור והגליה, האם מעלים ופוסלים?

1. מעלים ולא פוסלים.
2. פוסלים ולא מעלים.
3. לא מעלים ולא פוסלים.

ה. היו בו ארבעים סאה, ונפל לתוכו יין ומחל וישנו את מראיו, כיצד יכשירונו?

1. אין לו הכשר אלא אם כן יוציא ממנו את כל המים | 2. ימתין לו עד שיורדו גשמים ויחזרו מראיתו למראה המים.

3. אף יכול למלא אותו

בפתח, ונתן לתוכו עד שיחזרו מראיתו למראה המים.

ו. שלשה לוגים מים, ונפל לתוכם קרטוב יין, והרי מראיהם כמראה היין, ונפלו למקוה, האם פסלוהו?

1. פסלוהו | 2. לא פסלוהו | 3. מחלקת.

ז. מקוה שיש בו ארבעים סאה מכוננת, וירדו שנים וטבלו זה אחר זה, ובשעת טבילת השני היה הראשון בחוץ לגמרי, מה דינו של השני?

1. השני טמא | 2. אף השני טהור.
3. מחלקת.

ח. מקוה שמימיו מרדדים, מה דינו?

1. פסול מלטבל בו ואין לו תקנה.
2. כובש אפילו חבילי עצים וקנים כדי שיתפחו המים.
3. כשר כמו שהוא, וטובל בו אבר אבר.

ט. מקואות העמים שבחוצה לארץ, מה דינם?

1. כשרים לבעלי קריים, אפילו נתמלאו בקילון.
2. שחוי למפתח - כשרים אף לנדות, מלפנים מן המפתח - כשרים רק לבעלי קריים.
3. בכל אופן - פסולים אף לבעלי קריים.

י. לדעת רבי אלעזר בן עזריה, הפולטת זרע מה דינה?

1. אף ביום השלישי - טהורה.
2. עד חמש עונות - טמאה, מכאן ואילך - טהורה.
3. פעמים שאפילו שש עונות - טמאה, מכאן ואילך - טהורה.

בהצלחה!

את התשובות ניתן לענות במערכת הטלפונית: 072-332-3020 עד יום שישי שאחרי סיום החומר, את כללי המבחנים ושמות הזוכים ניתן לשמוע במספר הנ"ל.

תשובות למבחני המשנה היומית פרשת מטות-מסעי

מבחן לילדים מס' 575 -	מבחן שבועי מס' 275 -
א. 3 ב. 1 ג. 2 ד. 3 ה. 3 ו. 2 ז. 1 ח. 3 ט. 2 י. 1	א. 4 ב. 2 ג. 1 ד. 3 ה. 1 ו. 1 ז. 1 ח. 2 ט. 3 י. 1

להפקדה בבנק פאג"י סניף 168 ח-נ 548-634 | להפקדה בבנק הדואר ח-נ 826-7258 | נא לשמור על קדושת הגליון, לא לקרוא בתפילה וקה"ת שיעורים ומבחנים בטלפון 24 שעות: 072-332-30-20

"קביעות" - המפעל ללימוד המשנה וההלכה היומית
 להנצחת ששת המיליונים | www.kviuta.org | טלפון: 072-272-0000
 פקס: 072-277-2272 | ת.ד. 1131 בני ברק | דוא"ל office@kviuta.org